

РЕШЕНИЕ

№ 5162

гр. София, 07.10.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 69
състав**, в публично заседание на 25.09.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Милена Славейкова

при участието на секретаря Клавдия Дали и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **14004** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 284 - 285 от Закона за изпълнение на наказания и задържане под стража (ЗИНЗС), във връзка с чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба на Р. А. Г., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.2, ап.5, чрез адв.И. С. от САК, срещу Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) с искане за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 20 000 лв., претърпени за лоши битови и хигиенни условия на изтърпяване на наказанието му в Затвора [населено място], в периода от 10.04.2019 г. до 15.12.2019 г., ведно със законната лихва от 10.04.2019 г. до окончателното изплащане.

Ищецът поддържа, че условията на изтърпяване на наказанието му са в нарушение на чл.3 ЗИНЗС, вр. чл.3 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) – в тесни и пренаселени килии, без достъп до свеж въздух и пряка слънчева светлина, лоши битови условия в спалните помещения и липса на климатизация. Допълнително положението му се влошавало поради наличие на всякакви паразити, дървеници, хлебарки, гризачи и други вредители, срещу които затворническата администрация не вземала никакви мерки. Ухапванията от дървеници, водещи до болки и събрежи, причинявали на ищеца рани, обриви, хронично недоспиване, умора и нервни кризи. На 08.11.2019 г. било установено, че страда от туберкулоза, предразполагащи фактори за която били непълноценното хранене, стрес и преумора, в каквито условия е

пребивавал в Затвора [населено място], както и липсата на адекватни медицински грижи. Счита, че съвкупното въздействие на условията на изтърпяване на наказанието достигат прага на суровост по чл.3 ЕКПЧ и представляват нечовешко отношение към лишените от свобода, вкл. заплахата за тяхното

Ответникът Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията” оспорва исковата молба поради липса на елементите от фактическия състав на отговорността на държавата на вреди. Поддържа, че ищецът не е заболял от туберкулоза в затвора, а по отношение на здравословното му състояние са взети адекватни мерки, тъй като е изпратен на лечение в СБАЛЛС Л. Хигиената в помещенията се осъществявала от лишените от свобода (л.св.). Външна фирма извършвала дезинфекция и на л.св. било разрешено внасянето на препарати против насекоми и за дезинфекция. Прилага справка, според която Р. А. Г. многократно е осъждан на лишаване от свобода, поради което мястата за изтърпяване на наказанието са му познати и нестресиращи. Евентуални негативни усещания не надхвърляли неизбежните последици от изтърпяване на наказанието. Претендира са отхвърляне на исковата претенция и присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Участвалият в производството по делото прокурор – представител на СГП счита, че претендираните неимуществените вреди са недоказани, поради което претенциите са неоснователни и следва да бъдат отхвърлени.

Административен Съд С. - град, I отделение, 69 състав, след като взе предвид наведените в исковата молба доводи, изразеното становище на пълномощника на ответника и на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото гласни и писмени доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

По делото няма спор, че за исковия период от 10.04.2019 г. до 15.12.2019 г. Р. А. Г. е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в Затвора [населено място]. Според справка от 26.05.2020 г. на А. Р. – ИСДВР на 5-та група в Затвора [населено място], л.св. Р. А. Г. е постъпил в затвора на 02.04.2019 г., първоначално е настанен в приемно отделение (8-ма група), а от 02.05.2019 г. – в 5-та група. На 29.08.2019 г. е преведен временно в Затвора [населено място]. На 21.11.2019 г. отново е настанен на територията на 5-та група в Затвора [населено място]. Освободен е на 31.12.2019 г.

Според медицинска справка от 14.02.2020 г. на д-р Т. – Директор на МЦ при Затвора [населено място], Р. А. Г. е добре познат пациент на МЦ – с наркотична зависимост, зависим и към седативни препарати и Метадон. По време на престоя си в Затвора [населено място], на 24.07.2019 г. е прегледан от д-р Т. с картина на остро отравяне (интоксикация). Тогава по спешност е изведен и настанен в УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ – Клиника по токсикология, където е пролежал от 24.07. до 26.07.2019 г. През август 2019 г. е дал оплаквания от редуция на телло, нощни изпотявания, поява на влажна кашлица, безапетитие, висока температура. Взета му е хрчка, направено е рентгеново изследване на бели дробове и е насочен за лечение в СБАЛЛС – Л. с картина на инфилтративно-пневмонична туберкулоза на белите дробове. След изписването му от СБАЛЛС – Л. в Затвора [населено място] са му давани специфични лекарствени средства за довършване на терапията: тубоцин, изонид, карзил, витамини, и му е пусната усилваща диета. Това се потвърждава и от медицинска справка на Затвора [населено място] от 22.05.2020 г. (л.112).

Според епикриза от УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ – Клиника по токсикология Р. А. Г. е постъпил в медицинското заведение на 24.07.2019 г. с диагноза Т40.1 – Хероин, И. кум хероино ет метадоно. Енцефалопатия токсика. С. токсика. Посочено е в

документа, че е намерен в килията на Затвора [населено място] в безпомощно състояние, неконтактен, неадекватен. Съобщил за прием на хероин, метадон, ривотрил. При прегледа му е установено увредено общо състояние и афебрилитет.

Установява се от справка от 30.10.2019 г. на д-р М. Т. Г.-С. – началник на отделение „Белодробни болести“ (ОББ) в СБАЛЛС – Затвора [населено място], че на 23.08.2019 г. ищецът е приет за лечение в ОББ – СБАЛЛС – Л. с диагноза при приема: Абсцедираща пневмония в дясно, Obs: Белодробна туберкулоза. На 29.08.2019 г. е направена КТ на белите дробове. На 30.08.2019 г. е започната тубелкуростатична терапия за новооткрит болен с тубелкулоза, като от приема до датата на изготвяне на справката (30.10.2019 г.) изследваните храчки за туберкулоза били отрицателни.

Установява се от епикриза на СБАЛЛС – Л., че Р. А. Г. е постъпил в болницата на 23.08.2019 г. и е изписан на 08.11.2019 г. Диагнозата при приемането му е била: Абсцедираща пневмония в дясно средно белодробно поле, а при изписването: И.-пневмонична ТБК на белите дробове в 2/0 фаза на разпадане. Като придружаващи заболявания са отбелязани психични и поведенчески разстройства, дължащи се на зависимост към опиоиди бензодиазепини. В анамнезата на епикризата е посочено, че след дехоспитализация на лицето от УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ – Клиника по токсикология, се появили оплаквания от обща отпадналост, безапетитие, редукция на тегло с 3-4 кг за месец. Появила се кашлица, почти без храчки, при дишане – бодеж в дясна, гръдна половина, задух, изморяване. За тези симптоми било проведено лечение за 10 дни в Затвора [населено място] с временен ефект. На 22.08.2019 г. била направена Р.-графия на белия дроб в МИ на МВР.

Според показанията на разпитан по делото свидетел М. П. М. същият е лежал заедно с ищеца в 3-та килия на Затвора [населено място]. Р. се оплаквал, лежал, нямал сили, било му лошо и не можел да диша. После го приели в болница с туберкулоза. Отоплението в килията било лошо. Било пълно с дървеници, срещу които пръскали, но според свидетеля, препаратите били пълни с много вода. Р. се оплаквал от дървениците, защото го хапели. Споделял, че не може да спи, защото цяла нощ го хапят. Р. се оплаквал и от квадратурата на помещението.

Според съдебно-медицинска експертиза, изготвена от в.л. д-р Е. Г. И., ако по време на пребиваването си в Затвора [населено място] А. Г. е бил с обривни единици от ухапвания от дървеници, то същите са били свързани със сърбеж и е било възможно установяването им от медицинските лица в МЦ на Затвора [населено място]. В предоставената медицинска документация от МЦ на Затвора [населено място] вещото лице не е открило подобни оплаквания (при 9 посещения на МЦ, регистрирани в амбулаторните журнали за периода от 08.04.2019 г. до 23.12.2019 г.). В амбулаторните журнали на МЦ на Затвора [населено място] за ищеца не били отразени оплаквания от нарушение на съня, които да налагат прием на медикаменти. Еднократно е получил диазепам, което можело да се свърже с купиране на симптоматиката на хронична зависимост към наркотични вещества. Според експерта, при приема на ищеца в УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ по повод остро отравяне с хероин и метадон, е извършена рентгенография на белите дробове, при която са открити данни за възпалителен процес на десния бял дроб, което кореспондираше с морфологичните промени, установени в СБАЛЛС – Л.. В УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ е установено увредено общо състояние, вкл. подтискане на Ц. от приетите наркотични вещества, което е съпроводено с депресия на дишането и е рисков фактор за активизиране на инфекция в ремисия (каквата е туберкулозната инфекция). Поради приложено на 14.08.2019 г.

лечение с туберкулостатик Т. (преди поставяне на диагнозата в СБАЛЛС – Л.) вещото лице е направило извод за наличие на специфичен процес, който е бил известен на ищеца преди хоспитализацията му в [населено място] (л.138).

От предоставената медицинска документация от СБАЛЛС – Л., на база проявена клинична картина, данни от образна диагностика и резултати от проведено лечение, независимо, че не е доказан причинителят на туберкулозата (не са установени туберкулозни бактерии при хрчка), вещото лице е направило извод, че установената инфилтративно-пневмонична форма във фаза на разпад (специфично възпаление) се отнася до т.нар. вторични форми на туберкулоза. Касае се за повторна инфекция с туберкулозен бацил или за реактивиране на стари огнища поради спад на имунната защита на организма. При този вид вторична туберкулоза се формирал инфилтрат, последван от разпад на белодробната тъкан и образуване на каверна, която от своя страна става източник на разпространение на бактериите в организма и в белия дроб. Първичните форми на туберкулоза се срещали главно при деца и юноши. При първично попадане на туберкулозния бацил в белия дроб, на мястото се образувало туберкулозно възпалително огнище – първичен афект в белия дроб или първичен комплекс (при съвкупност с лифаденит и лимфагит). При спад в имунната система, тези огнища се активирали и се развивала вторична туберкулозна инфекция.

Установената при ищеца вторична туберкулоза означавала, че болният се е срещал в миналото с микробен агент. Вторичната туберкулоза при Р. А. Г. е установена със скенер, при който е открита „кавернозна туберкулоза“ на белите дробове, т.е. развитие на възпалителен процес в белите дробове, установено при хоспитализацията в „Пирогов“. Назначеното лечение след дехоспитализацията не е дало резултат, поради което ищецът е преместен в болницата в Л., където има специализирано белодробно отделение. Там са проведени целенасочени изследвания за търсене на микроорганизма в хрчки, но такива не са установени.

Според вещото лице - зависимостта на ищеца от хероин и метадон е предлазполагащ фактор за развитие на инфекцията или реактивиране при предходно заболяване. В заключение, вещото лице е формирало извод, че въз основа на наличната медицинска документация, не може еднозначно и категорично да се отговори от кога датира заболяването туберкулоза при ищеца – преди или след постъпването му в Затвора [населено място] през 2019 г.

Според изготвена от ответника на основание чл.284, ал.3 ЗИНЗС справка от 06.08.2020 г., за исковия период от 10.04.2019 г. до 15.12.2019 г., в Затвора [населено място] е имало още едно регистрирано лице с туберкулоза, именно в групата на ищеца. За този период е изследвана почти цялата 5-та група на рентгеново изследване на белите дробове в СБАЛЛС – С. без да са открити други лица с туберкулоза.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна, следното:

Разпоредбите на чл.284-286 от ЗИНЗС, вр. чл.3 от с.з., уреждат защита на осъдените и задържаните под стража лица срещу поставянето им в неблагоприятни условия, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или поражат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Приета е в резултат на серия от осъдителни решения на ЕСПЧ

срещу България за нарушение на чл.3 от ЕКПЧ поради условията за пребиваване в местата за лишаване от свобода в страната ни и пряко кореспондира с абсолютната забрана по чл.3 от ЕКПЧ. Чл. 3 от Конвенцията защитава една от основните ценности на демократичното общество. Той забранява по абсолютен начин изтезанията или нечовешкото или унижително отношение или наказание, независимо от обстоятелствата и поведението на жертвата (виж А. и други, цитирано по-горе, § 139, с допълнителни препратки). Конвенцията има пряко действие по силата на чл.5, ал.4 от Конституцията и може пряко да послужи като основание за защита, без задължение за позоваване на националния закон. Това е една от слабостите на националната съдебна практика, отбелязана от ЕСПЧ - за да бъде ефективно дадено средство за защита, вътрешният орган или съдът, който разглежда делото, трябва да разгледа твърдяните действия или бездействия, за които се предполага, че са довели до нарушаване на чл. 3 от Конвенцията, в съответствие с принципите и стандартите, определени от настоящия Съд в неговата практика. ЕСПЧ критикува практиката на националните съдилища, които много често не вземат под внимание общото правило, като такова, отхвърлящо нечовешкото и унижително отношение, а взимат под внимание единствено конкретни законови или подзаконови разпоредби, уреждащи условията на задържане. В резултат на това, в отсъствието на конкретно правило от вътрешното законодателство, ръководещо определен аспект на тези условия, съдилищата често не установяват незаконосъобразност и не разглеждат въпроса дали тези обстоятелства биха могли, когато се разглеждат самостоятелно или заедно с други аспекти на условията, в които даден затворник е държан, да представляват нечовешко и унижително отношение. По този начин, когато разглеждат подобни искове, съдилищата не са съсредоточени толкова много върху правото на затворника да не бъде подложен на нечовешко и унижително отношение; вместо това, те ограничават разглеждането на законосъобразността на действията на затворническите власти по смисъла на националното право.

Изложеното е основание за съда, в решаващия му състав, да съобрази практиката на ЕСПЧ по установени нарушения на чл.3 от ЕКПЧ относно условията за пребиваване в местата за лишаване от свобода. За да попадне в обхвата на този член, малтретирането трябва да достигне минимално ниво на суровост. Оценката на този минимум е относителна и зависи от всички обстоятелства по делото като продължителността на отношението, физическите и психическите последици и в някои случаи пола, възрастта и здравословното състояние на лицето. Въпреки че малтретиране, което постига този минимум, често включва действителна телесна повреда или силно физическо или психическо страдание, дори и при липса на такива, когато отношението унижава или принижява човек, показвайки липса на уважение или води до засягане на неговото човешко достойнство, или предизвиква чувство на страх, страдание или малоценност, което може да разбие моралната и физическата устойчивост на този човек, то също може да попадне в обхвата на забраната на чл. 3.

За да попадне задържането специално под чл. 3 от Конвенцията, страданието и унижението трябва да надхвърлят неизбежния елемент на страдание и унижение, свързани със самото лишаване от свобода. В този случай властите трябва да гарантират, че едно лице е задържано при условия, съвместими с уважението към човешкото достойнство, че начинът и методът на изпълнение на наказанието лишаване от свобода или друг вид мярка за задържане не подлага човека на стрес или трудности с интензитет, надвишаващ неизбежната степен на страдание, присъща на

задържането, и че предвид практическите изисквания на лишаването от свобода, здравето и благосъстоянието на този човек са гарантирани в достатъчна степен.

При оценка на условията на задържане по чл. 3 от Конвенцията е особено важно да бъде взето предвид кумулативното въздействие на тези условия, както и конкретните твърдения, направени от въпросното лице, и времето, което той или тя е прекарал/а в тези условия. Дори когато всеки отделен аспект от тези условия е в съответствие с националното законодателство, техният кумулативен ефект може да бъде такъв, че да доведе до нечовешко или унижително отношение по смисъла на чл. 3 от Конвенцията.

Липсата на намерение за унижаване или принижаване на задържания чрез поставянето му в лоши условия, въпреки че е фактор, който следва да бъде взет под внимание, не изключва категорично установяване на нарушение на чл. 3 от Конвенцията.

Крайната липса на място в затворническа килия има голяма тежест при оценката на това дали условията на задържане са в нарушение на чл. 3 от Конвенцията. Докато общите доклади на КПИ не казват изрично какъв размер жилищна площ за един лишен от свобода трябва да се смята за минимален стандарт при настаняване в обща килия, то отделните национални доклади за извършените от КПИ посещения и препоръките по тези доклади предполагат, че **желателният** стандарт е четири квадратни метра жилищна площ на човек. Въпреки това, ако затворниците имат на разположение **по-малко от три квадратни метра жилищна площ**, пренаселеността трябва да се счита за толкова тежка, че да доведе само по себе си, независимо от други фактори, до нарушение на чл. 3 от Конвенцията. **В оценката на наличното пространство трябва да се вземе предвид пространството, заемано от мебели и обзавеждане в килията.** Именно тези мотиви на ЕСПЧ в решението по делото Н. са основание да се приеме, че от общата площ на помещението за задържане се изважда площта, заемана от мебели и обзавеждане, в т.ч. санитарното помещение.

Доводите на ЕСПЧ в решението по делото Н., намерили отражение в нормата на чл.284, ал.2 от ЗИНЗС, са за отчитане на кумулативното въздействие на условията на пребиваване. Т.е. дори пренаселеността да не е толкова сериозна, че да представлява сама по себе си нарушение на чл. 3 от Конвенцията, според ЕСПЧ, тя все пак може да доведе до нарушение на тази разпоредба, ако **се комбинира** с други аспекти на условията на задържане – като например липса на уединение при използване на тоалетната, лоша вентилация, липса на достъп на естествена светлина и свеж въздух, липса на подходящо отопление или липса на основна хигиена – това води до ниво на страдание, което надвишава това, присъщо на задържането. Идентични са изтъкнатите от ищеца оплаквания в исковата му молба – пренаселеност, съчетана с ниска хигиена, при липса на вентилация, чист въздух и светлина, с некачествена храна, хлебарки и дървеници, съвкупното въздействие на които условия довели до заболяването му от туберкулоза, за което не получил адекватно медицинско лечение.

ЕСПЧ извежда критерии при оценката на това дали е налице нарушение на чл. 3 от Конвенцията по отношение на липсата на лично пространство, а именно: (а) всяко задържано лице трябва да има индивидуално място за спане; (б) всяко задържано лице трябва да има най-малко три квадратни метра жилищна площ; и (в) размерът на килията трябва да дава възможност на задържаните лица да се движат свободно между мебелите. Липсата на някои от тези елементи сама по себе си поражда сериозно предположение, че условията на задържане са в нарушение на този член (виж *А. и други*, цитирано по-горе, § 148, с допълнителни препратки).

Освен размерът на наличното пространство, други аспекти на физическото състояние

на задържане също са от значение за оценката на съответствие с чл. 3 от Конвенцията. Тези елементи включват по-специално достъп до упражнения на открито, естествена светлина или въздух, наличие на вентилация, адекватност на отоплението, възможност за използване на тоалетната в уединение и съответствие с основни санитарни и хигиенни изисквания. По този начин, дори и в случаите на затворнически килии, които осигуряват 3-4 квадратни метра жилищна площ на един лишен от свобода, може да има нарушение на този член, ако **факторът на пространството е съчетан с липса на вентилация и осветление.**

Съдът в С. приема за много важно да се предостави на затворниците безпрепятствен и достатъчен достъп до естествена светлина и свеж въздух в килиите им. При липса на индикации за пренаселеност или неправилно функциониране на системата за вентилация и изкуственото осветление, негативният ефект на щорите не достига сам по себе си прага на тежест, изискван по този член (виж *А. и други*, цитирано по-горе, § 154, с допълнителни препратки).

Достъпът до правилно оборудвани и хигиенични санитарни помещения е от изключително значение за запазване на чувството на затворниците за лично достойнство. Що се отнася по-специално до достъпа до тоалетни, тоалетни чинии, поставени в ъгъла на килията и лишени от каквото и да било отделяне от жилищната площ или отделена от една преграда с височина от един метър или метър и половина е не само неприятно от хигиенна гледна точка, но и лишава задържаните от възможността за използване на тоалетната в каквото и да било уединение, защото той или тя остава постоянно видима за другите лишени от свобода, седящи на леглата, а също и за надзирателите на затвора, гледаци през шпионката. Това може да се окаже особено тежко за лишените от свобода, страдащи от заболявания, които засягат храносмилателната система. Кумулативният ефект от пренаселеността и неадекватния достъп до тоалетни може да се окаже изключително пагубен за затворниците (виж параграф 145 по-горе).

Друг санитарен проблем в поправителните заведения, отбелязан в осъдителните решения на ЕСПЧ срещу България, е наличието на хлебарки, гризачи, бълхи, въшки, дървеници и други вредители. Затворническите власти трябва да се справят с този проблем чрез осигуряване на адекватни дезинфекционни съоръжения, почистващи продукти, както и редовно обезпаразитяване и проверки на килиите, по-специално на спалното бельо, дюшеците и пространствата, използвани за съхранение на храна.

При постановяване на решението си настоящият съдебен състав приема, че следва да съобрази стандартите, заложи в Европейските правила за затворите. Макар да представляват само препоръки на Комитета на министрите към държавите-членки на Съвета на Европа по отношение на минималните стандарти, които следва да се прилагат в затворите, същите са отправна точка за преценката дали е налице нарушение на забраната за жестоко, нечовешко или унизително отношение. Според т.10.1 Европейските правила за затворите се прилагат по отношение на лица, които са с постановена от съдебен орган мярка за задържане или са лишени от свобода в следствие на осъдителна присъда. Същите поставят изискване, доколкото е възможно, неосъдените затворници да получат възможност за настаняване в единични килии, освен ако не се прецени, че е в тяхна полза да живеят заедно с други неосъдени затворници, или съдът разпорежи как точно да бъде настанен конкретен неосъден затворник. Затворниците се настаняват в общи помещения, само ако помещението е подходящо за тази цел и ако затворниците имат съвместимост един с друг.

Според т.18.1 от Правилата битовите условия на затворниците, и особено условията за спане, трябва да са съобразени със зачитането на човешкото им достойнство, трябва да осигурява, доколкото е възможно лично пространство, и да отговарят на хигиените и здравословни изисквания, като се обръща необходимото внимание на климатичните условия, в частност площ, кубатура на помещението, осветление, отопление и вентилация.

Във всички помещения, в които лишените от свобода живеят, работят или се събират прозорците трябва да са достатъчно големи, за да дават възможност на затворниците да четат или работят на естествено осветление при нормални условия и да позволяват влизането на свеж въздух, освен ако няма съответната климатизираща инсталация. Според т. 19 всички помещения на всеки затвор трябва по всяко време да бъдат добре поддържани и чисти. Затворниците трябва да имат безпрепятствен достъп до хигиенични санитарни помещения, съобразени с правото на лично уединение. Трябва да са осигурени необходимите помещения, където всеки затворник да може да се къпе и взема душ при подходящи за климата температури при възможност всеки ден, но не по-малко от два пъти седмично (или по-често, ако е необходимо) с оглед поддържане на обща хигиена. Установено е задължение за затворническите власти да предоставят необходимите за това средства, включително тоалетни принадлежности и обичайни почистващи пособия и материали, респ. задължение за затворниците да поддържат себе си, облеклото си и спалните помещения чисти и подредени.

Според т.22 от Правилата на затворниците трябва да се осигурява питателна храна, като се взема предвид тяхната възраст, здравословно и физическо състояние, религия и естество на тяхната работа. Изискванията към питателна храна, в т. ч. и минималното ѝ енергийно и протеиново съдържание, се определя от националното законодателство.

Отнесени към конкретно установените по делото факти, горепосочените изискванията навеждат на следните **правни изводи**:

Установява се от епикриза на СБАЛЛС – Л., че Р. А. Г. е постъпил в болницата на 23.08.2019 г. и е изписан на 08.11.2019 г. Според докладна записка от 27.05.2020 г. на А. Р. – ИСДВР 5-та група на Затвора [населено място] (л.74) за периода от 29.09.2019 г. до 21.11.2019 г. Р. А. Г. е бил настанен в Затвора [населено място]. С оглед диспозитивното начало в процеса и доколкото изложените в исковата молба факти и обстоятелства са свързани единствено с условията на изтърпяване на наказанието в Затвора [населено място], съдът намира, че за посочената част от исковия период от 23.08.2019 г. до 21.11.2019 г. (близо три месеца) не следва да съобразява кумулативното въздействие на тези условия, а единствено оплакванията на ищеца за неадекватно медицинско обслужване. Според приложена към отговора на ИМ справка ищецът е бил преместен от Затвора [населено място] в Затвора [населено място] на 15.11.2019 г., т.е. налице е разлика от няколко дни относно връщането на ищеца в Затвора гр.софия, която не може да повлияе на крайните изводи на съда.

По делото не е спорно и се установява от приложена към отговора на исковата молба справка от Информационна система „Изпълнение на наказанията“, че през м.март 2019 г. ищецът не постъпва за първи път в пенитенциарно заведение. Според справката същият е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в следните периоди: от 09.11.2012 г. до 27.10.2015 г., от 22.06.2017 г. до 22.06.2018 г., от 27.11.2018 г. до 26.02.2019 г. и от 27.03.2019 г. до 31.12.2019 г.

Съобразно тези данни съдът кредитира посоченото в медицинска справка от

14.02.2020 г. на д-р Т. – Директор на МЦ при Затвора [населено място], че ищецът е добре познат пациент – с наркотична зависимост, зависим и към седативни препарати и Метадон. Това се потвърждава и от инцидент на 24.07.2019 г., в Затвора [населено място], когато е намерен в килията в неадекватно състояние, по повод на което е настанен в УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ – Клиника по токсикология за периода от 24.07. до 26.07.2019 г.

Според епикриза от УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ – Клиника по токсикология Р. А. Г. е постъпил в медицинското заведение на 24.07.2019 г. с диагноза Т40.1 – Хероин, И. кум хероино ет метадоно. При прегледа му е установено увредено общо състояние и афебрилитет. Съобщил за прием на хероин, метадон, ривотрил. Като рискови фактори в епикризата са отбелязани: тютюнопушене – повече от 20 години, хероин и нередовно – други ПАВ. При постъпването в „Пирогов“ е направена рентгенография на гръден кош, при която е установено в дясно, средно, белодробно поле каудално-инфилтративни промени.

Съдът не споделя доводите на ищеца относно общото му здравословно състояние, отбелязано в медицинско свидетелство от 27.11.2018 г. на СБАЛЛС – С. по повод приемането му в МЛС. Документът е изготвен за целите на приемането на л.св. в пенитенциарно заведение и това се установява от даденото в него заключение „може да пребивава в МЛС“, основна на база констатацията за „липса на следи от физическо насилие“. Отбелязан е извършен преглед и снемане на ананместични данни, но не и извършени изследвания, вкл. рентгенография, която е необходимо за установяване на вторичната туберкулоза. Последващото отбелязване в епикризата от УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ за увредено общо състояние на пациента и приемането му за „добре известен пациент с наркотична зависимост“ в МЦ към Затвора [населено място] съдът кредитира като релевантни към здравословното състояние на ищеца към м.юли – август 2019 г.

В амбулаторния журнал на МЦ при Затвора [населено място], на 14.08.2019 г. е отбелязано посещение на ищеца, поставена диагноза Наркомания и назначена терапия с Т. и Т.. Именно по повод изписването на туберкулостатика Т. на 14.08.2019 г. в.л. д-р Е. И. изразява мнение за „съобщени анамнестични данни за наличие на специфичен процес, който е бил известен на ищеца преди хоспитализацията му в болницата в [населено място]“.

Според медицинска справка от 22.05.2020 г. на д-р Т. – МЦ при Затвора [населено място], през м.август 2019 г. Р. А. Г. дал оплаквания от обща отпадналост, дифузни изпотявания, задух, фебрилитет и загуба на тегло. В тази връзка му е направена рентгенография, манту, взета е храчка и пациентът е насочен за специфично лечение към СБАЛЛС – Л.

Според епикриза на СБАЛЛС – Л., ИЗ № 43, Р. А. Г. е постъпил на 23.08. и е изписан на 08.11.2019 г. с диагноза при постъпване: Абсцедираща пневмония в дясно, средно белодробно поле и при изписване: И.-пневмонична ТБК на белите дробове в 2/0 във фаза на разпадане. При направена рентгенография при постъпването е отбелязано: в дясно, средно, белодробно поле инфилтративно засенчване. Рентгенографията при изписване е установила „известно всмукване и уплътнение на патоморфологичните рентгенови изменения“. Като придружаващи заболявания са отбелязани психични и поведенчески разстройства, дължащи се на зависимост към опиоиди бензодиазепини. В анамнезата на епикризата е посочено, че след дехоспитализация на лицето от УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ – Клиника по токсикология, се появили оплаквания от

обща отпадналост, безапетитие, редукция на тегло с 3-4 кг за месец. Появила се кашлица, почти без храчки, при дишане – бодж в дясна, гръдна половина, задух, изморяване. За тези симптоми било проведено лечение за 10 дни в Затвора [населено място] с временен ефект. На **22.08.2019 г.** била направена Р-графия на белия дроб в МИ на МВР с рентгенови данни за абсцидираща пневмония в дясно, средно, белодробно поле.

В епикризата на СБАЛЛС – Л. са отбелязани 3 консултации с психиатър. На 27.08.2019 г. пациентът съобщил, че от около 7-8 дни не е приемал опиоидите и страда от безсъние. Тогава споделил леки до умерено изразени оплаквания от опиев тип. Поставена му е диагноза: Психични и поведенчески разстройства, дължащи се на зависимост към опиоиди и бензодиазепини. Назначена му е терапия с К., К. и С.. При консултацията с психиатър на 10.09.2019 г. по повод провежданото лечение на неусложнено абстинентно състояние е прието, че симптомите на опиоидна абстиненция все още персистират, поради което лечението следва да продължи още 10 дни. При консултацията на 01.10.2019 г. е отбелязано, че абстинентният синдром е овладян напълно и е назначена терапия с К. и С..

При пролежаването в СБАЛЛС – Л., на 26.08.2019 г. е извършена консултация с пулмолог и е изпратен за КТ на бели дробове и медиастинум. При това изследване е скенирано неправилно, алвеоларно засенчване – кавитирал инфилтрат, суспектен за специфичен. Прието е, че се касае за „специфичен процес“, лекуван в четворна терапия с антибиотици, вследствие на която оплакванията от болки и боджи са отшумели, апетитет се е подобрил и пациентът е наддал на тегло (при постъпване – 70 кг, при изписване – 79 кг).

Според **справка** от 30.10.2019 г. на д-р М. Т. Г.-С. – началник на отделение „Белодробни болести“ (ОББ) в СБАЛЛС – Затвора [населено място], че на **23.08.2019 г.** ищецът е приет за лечение в ОББ – СБАЛЛС – Л. с диагноза при приема: Абсцидираща пневмония в дясно, Obs: Белодробна туберкулоза. На 29.08.2019 г. е направена КТ на белите дробове. На 30.08.2019 г. е започната тубелкуростатична терапия за новооткрит болен с тубелкулоза, като от приема до датата на изготвяне на справката (30.10.2019 г.) изследваните храчки за туберкулоза били отрицателни.

Приложените по делото медицински документи са били обект на изследване от съдебно-медицинска експертиза (СМЕ), която съдът кредитира изцяло, като компетентно изготвена и неоспорена от страните. Според нея, при приема на ищеца в УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ по повод остро отравяне с хероин и метадон, е извършена рентгенография на белите дробове, при която са открити данни за възпалителен процес на десния бял дроб, което кореспондираше с морфологичните промени, установени в СБАЛЛС – Л.. В УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ е установено увредено общо състояние, вкл. подтискане на Ц. от приетите наркотични вещества, което е съпроводено с депресия на дишането и е *рисков фактор за активизиране на инфекция в ремисия* (каквато е туберкулозната инфекция). Поради приложено на 14.08.2019 г. лечение с туберкулостатик Т. (преди поставяне на диагнозата в СБАЛЛС – Л.) вещото лице е направило извод за наличие на специфичен процес, който е бил известен на ищеца преди хоспитализацията му в [населено място] (л.138).

От предоставената медицинска документация от СБАЛЛС – Л., на база проявена клинична картина, данни от образна диагностика и резултати от проведено лечение, независимо, че не е доказан причинителят на туберкулозата (не са установени туберкулозни бактерии при храчка), вещото лице е направило извод, че установената

инфилтративно-пневмонична форма на туберкулоза във фаза на разпад (специфично възпаление) се отнася до т.нар. вторични форми на туберкулоза. *Касае се за повторна инфекция с туберкулозен бацил или за реактивиране на стари огнища* поради спад на имунната защита на организма. При този вид вторична туберкулоза се формирал инфилтрат, последван от разпад на белодробната тъкан и образуване на каверна, която от своя страна става източник на разпространение на бактериите в организма и в белия дроб.

Установената при ищеца вторична туберкулоза означавала, че болният се е срещал в миналото с микробен агент. Вторичната туберкулоза при Р. А. Г. е установена със скенер, при който е открита „кавернозна туберкулоза“ на белите дробове, т.е. развитие на възпалителен процес в белите дробове, установен при хоспитализацията в „Пирогов“. *Назначеното лечение след дехоспитализацията не е дало резултат*, поради което ищецът е преместен в болницата в Л., където има специализирано белодробно отделение. Там са проведени целенасочени изследвания за търсене на микроорганизма в храчки, но такива не са установени.

Според вещото лице - зависимостта на ищеца от хероин и метадон е предлазполагащ фактор за развитие на инфекцията или реактивиране при предходно заболяване. В заключение, вещото лице е формирало извод, че въз основа на наличната медицинска документация, не може еднозначно и категорично да се отговори от кога датира заболяването туберкулоза при ищеца – преди или след постъпването му в Затвора [населено място] през 2019 г.

При съобразяване на поставената на ищеца диагноза при изписване от СБАЛЛС – Л.: И.-пневмонична ТБК на белите дробове в 2/0 във фаза на разпадане, при установена чрез КТ на белите дробове находка на кавитирал инфилтрат, съобразно подробните разяснения на СМЕ относно първичната и вторична туберкулоза и установената при ищеца вторична такава, **съдът приема**, че Р. А. Г. се е срещал с микробния агент **преди** постъпването си в пенитенциарно заведение през **м.март 2019 г.** Този извод се подкрепя от установеното увредено общо състояние на ищеца на 24.07.2019 г. при приема му в УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“, когато той е съобщил за прием на хероин, метадон и ривотрил. Като рискови фактори в епикризата на УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ са отбелязани: тютюнопушене – повече от 20 години, хероин и нередовно – други ПАВ. В изготвената от СБАЛЛС – Л. епикриза като придружаващи заболявания са отбелязани психични и поведенчески разстройства, дължащи се на зависимост към опиоиди бензодиазепини. Според приета по делото СМЕ зависимостта на ищеца от хероин и метадон са предразполагащи фактори за развитие на инфекцията или реактивиране при предходно заболяване. Според вещото лице, установеното на 24.07.2019 г. в УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ подтискане на Ц. от приетите наркотични вещества, съпроводено с депресия на дишането, *е рисков фактор за активизиране на инфекцията в ремисия.*

Съвкупната преценка на изложените обстоятелства навежда съда на извод, че по отношение на ищеца са налице множество рискови фактори: тютюнопушене – повече от 20 години и продължителна наркотична зависимост, с придружаващите я психични и поведенчески разстройства. Всички те, поотделно и в съвкупност, са рискови за активизиране на туберкулозна инфекция, с конкретен инцидент на 24.07.2019 г. Установената след този инцидент, при приема на ищеца в СБАЛЛС – Л. *вторична туберкулоза* е категорично указание, че пациентът се е срещал още в миналото с туберкулозен агент, противно на твърденията му, че се е заразил при престоя си в

Затвора гр.софия през 2019 г., тъй като откритата му инфекция не е първична. Това се потвърждава и от изразено от вещото лице мнение по повод терапия с Т. на 14.08.2019 г. в МЦ на Затвора [населено място], че наличието на специфичен процес е известно на ищеца, още преди да се постави диагноза в СБАЛЛС – Л.. Въз основа на изложеното съдът приема, че увреденото общо състояние на ищеца, констатирано в УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“, вкл. в резултат на дългогодишно тютюнопушене и продължителната наркотична зависимост, са причина още **преди** исковия период ищецът да се срещне с туберкулозен агент. Конкретният инцидент от 24.07.2019 г. е провокирал активизирането на инфекцията, която дотогава е била в ремисия.

Този извод не се разколебава от информацията в изготвена от ответника на основание чл.284, ал.3 ЗИНЗС справка от 06.08.2020 г., според която за исковия период от 10.04.2019 г. до 15.12.2019 г., в Затвора [населено място] е имало още едно регистрирано лице с туберкулоза в групата на ищеца. Това е така, тъй като установената при ищеца туберкулоза е вторична при съобразяване на подробните разяснения на вещото лице относно начина на проявяване на първичната и вторична инфекция. Според данните в същата справка, за този период е изследвана почти цялата 5-та група на рентгеново изследване на белите дробове в СБАЛЛС – С. без да са открити други лица с туберкулоза, което според съда също е указание, че при ищеца не се касае за първично заболяване, а за активизиране на старо такова, налично преди постъпването му в Затвора [населено място] през 2019 г.

Наличието на инфилтративни промени в белия дроб, установени при рентгенография в УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“ са дали основание след изписването му от там, в МЦ при Затвора [населено място], да бъде проведено лечение с туберкулостатичен медикамент Т. в продължение на десет дни. Липсата на подобрение е дала основание за насочване на ищеца към рентгенография в МИ на МВР, изготвена на 22.08.2019 г., веднага след което – на 23.08.2019 г. лицето е насочено за лечение в СБАЛЛС – Л., където има специализирано белодробно отделение. Изложеното опровергава оплакванията на ищеца за липса на адекватно медицинско обслужване по повод на активизираната вторична туберкулоза. На служители на Затвора [населено място] не могат да бъдат вменени незаконосъобразни действия или конкретно бездействие по повод оплакванията на ищеца от м.август 2019 г. Напротив, налице е своевременно и адекватно лечение с Т. в МЦ към Затвора [населено място]. Липсата на подобрение при пациента не се дължи на непроведено лечение, а на увреденото общо състояние поради злоупотреба с наркотици и тютюнопушене. Веднага след потвърждаване на диагнозата чрез рентгенография в МИ на МВР, ищецът е насочен за лечение в специализирано медицинско заведение. Установява се от епикризата от СБАЛЛС – Л., че пациентът е получил адекватно лечение, в резултат на което състоянието му е стабилизирано.

След изписването на ищеца от СБАЛЛС – Л. на 08.11.2019 г., той е настанен в Затвора [населено място], където е бил до 15.11.2019 г. Според медицинска справка от 22.05.2020 г. на д-р Т. от МЦ при Затвора [населено място], след завръщането му от Затвора [населено място] през м.ноември 2019 г. е продължена специфичната терапия на ищеца с Т., И., К. и витамини, както и усилваща диета до края на присъдата му. Това се потвърждава от медицинската документация по делото – амбулаторни журнали от 11.12. и от 19.12.2019 г., в които е отбелязано посещение на ищеца в МЦ към Затвора [населено място] и назначена терапия с Т., И., В.В1, К., Н.. Видно от отговора на въпрос № 12 на СМЕ пациентът е получил адекватно медицинско лечение

с туберкуластитици Т. и И., вкл. след изписването му от СБАЛЛС – Л., а след освобождаването му от МЛС е насочен към „Втора МБАЛ“ – С. за проследяване от пулмолог-фтизиатър. Изложеното опровергава твърденията на ищеца, че след м.ноември 2019 г. не е получил адекватно лечение, в резултат на което здравословното му състояние се е влошило. Подобно влошаване не се установява от доказателствата по делото.

В заключение, ищецът не е заразен първично с туберкулозна инфекция след постъпването си в пенитенциарно заведение през 2019 г. По повод на прием на хероин на 24.07.2019 г. при него се е активизирал туберкулозен агент, за което е допринесло увреденото му общо състояние в резултат на дългогодишен прием на наркотици и тютюнопушене. Установената при престоя му в Затвора [населено място] инфекция е лекувана своевременно и адекватно, в резултат на което здравословното му състояние се е подобрило. Въз основа на изложеното съдът приема за недоказани твърденията на ищеца за липса на адекватно медицинско лечение за исковия период.

Според представени по делото справки на д-р Т. при МЦ към Затвора [населено място], след изписването на ищеца от СБАЛЛС – Л. освен съответното лечение с туберкуластитици Т. и И., му е осигурена и подсилваща диета. Възвръщането на апетита и наддаването на тегло е отбелязано и в изготвената от СБАЛЛС – Л. епикриза. При липсата на други доказателства по делото, вкл. свидетелски показанията, съдът приема, че на ищеца е осигурен съответен хранителен режим във връзка със заболяването му, поради което оплакванията му в тази насока са недоказани и неоснователни.

Допълнителните оплаквания в исквата молба касаят пренаселени и малки килии, неосигуряване на достатъчно лично пространство, липса на постоянен въздух, пряка слънчева светлина и климатизация, липса на средства за лична и битова хигиена, водещи до лоши битови условия, наличие на паразити, дървеници и хлебарки, което е довело до хронично недоспиване, умора и нервни кризи поради ухапвания и сърбеж.

Тук е мястото да се посочи, че писмените доказателства по делото документират случаи на недоспиване, които обаче са свързани с наркотичната зависимост на ищеца. От епикризата на СБАЛЛС – Л. се установява, че на 27.08.2019 г. е проведена консултация с психиатър, при която ищецът съобщил, че *от 7-8 дни не е приемал опиоиди и страда от безсъние*. Според СМЕ, в предоставената медицинска документация от МЦ към Затвора [населено място] не е отразено ищецът да е имал оплаквания от обрив и сърбеж, които да налагат лечение. Не били отразени и оплаквания от нарушение на съня. Еднократно, на 02.05.2019 г. в амбулаторните журнали на МЦ към Затвора [населено място], е отбелязана терапия с Диазепам, което, според вещото лице, може да се свърже с купиране на симптоматиката на хронична зависимост от наркотични вещества.

Съобразно посоченото от д-р Т. в справки по реда на чл.284, ал.3 ЗИНЗС, потвърдено от медицинската документация на СБАЛЛС – Л. и УМБАЛСП „Н.И. Пирогов“, Р. А. Г. е дългогодишен, тежък, наркозависим пациент, злоупотребявал в миналото и настоящето с наркотици и седативни препарати. Тази зависимост се потвърждава от инцидента на 24.07.2019 г., дължащ се на злоупотреба с хероин. На база посоченото от пациента при консултация с психиатър на 27.08.2019 г., еднократното даване на Диазепам на 02.05.2019 г. и липсата на отбелязване в медицинските документи на оплакванията и необходимост от лечение на обриви и сърбежи, съдът приема, че евентуално безсъние на ищеца се дължи преимуществено на неговата наркотична

зависимост, а не на ухапвания от дървеници.

Според становище на [фирма] (л.95) дружеството има сключен договор с ГДИН, въз основа на който осъществява дезинсекция на сгради срещу бълхи, дървеници, мравки и хлебарки, на всеки два месеца, което и при спазване на всички санитарно-хигиенни мероприятия, би било достатъчно в борбата срещу вредителите. По делото са приложени протоколи за ДДД обработка на територията на Затвора [населено място], от фирма [фирма], вкл. дезинсекция и дезакаризация срещу хлебарки и дървеници, както следва: от 23.08.2019 г., 02.09.2019 г., 09.09.2019 г., 05.10.-05.11.2019 г. В тях е отбелязана обработената площ, включваща затворническите килии, използваните химически вещества и тяхната концентрация. Представени са и протоколи за извършени услуги от същото дружество от 30.07.2019 г., 29.05.2019 г., 28.03.2019 г., 30.01.2019 г. и 19.08.2019 г. Въз основа на тях съдът приема, че не е налице бездействие на служителите от затворническата администрация на Затвора [населено място] по повод задължението им за предприемане на активни действия по борба с паразитите, но те не са били успешни. В тази връзка съдът кредитира показанията на св. М. М., според които килията била пълна с дървеници. Свидетелят е виждал да се пръска срещу тях, но изразява мнение, че препаратът е силно разреден, поради което дървениците се появявали отново. Съдът намира, че евентуално неудобство поради наличие на паразити (дървеници) следва да бъде преценено в съвкупност с установените условия на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“. Още повече, че според отговора на исковата молба на л.св. се разрешава внасянето на препарати за дезинфекция, поради което няма пречка твърдените индивидуални проблеми от ухапвания от дървеници да бъдат преодолени с лични средства и усилия на л.св.

Относно размера и обзавеждането на килиите в Затвора [населено място] съдът кредитира приета по делото съдебно-техническа експертиза (СТЕ). От нея се установява, че килия № 3, в която е пребивавал ищецът в Затвора [населено място], е с обща площ от 15.75 кв.м., височина от 3.24 метра и обем от 51.03 куб.метра. Според изчисленията на експерта, помещението е със светла площ (без площта на стените) от **3.94 кв.м.** на лице от **четирима**, площ без обзавеждането от **2.62 кв.м.** на лице от **четирима (3.5 кв.м.** на трима) и светъл обем на едно лице от **четирима** от 12.76 куб.метра. Експертът е установил, че достъпът до въздух и светлина се осъществява чрез два отваряеми прозореца с размери 75 см x 75 см. Над вратата, в стената към коридора, са разположени два отвора с размери 30 см x 15 см за проветрение. Килията се отоплява чрез два чугунени радиатора с по пет глидера, свързани с топлопроводна инсталация на сградата (Т.). Няма охладителна система. Тоалетната в килията била изградена със стени до тавана и отделена от помещението със самостоятелна врата. Наличието на напълно отделена тоалетна се установява и от показанията на св.М.. Същият посочва съвсем общо, че условията в килията са лоши, като конкретизира, че осветлението е лошо, пълно е с дървеници, няма душ, а обща баня за целия отряд. Съдът приема, че наличието на два отваряеми прозореца с размери 75 см x 75 см напълно удовлетворява изискването за снабдяване на помещението с нормална дневна светлина, необходима за четене, както и достатъчно проветрение. Последното се осигурява от допълнително изградени, насрещни на прозорците, отвори с размери 30 см x 15 см, разположени откъм коридора.

Даденото от експерта, изготвил СТЕ, описание на килия № 3 в Затвора [населено място], подкрепено от схемата – приложение към СТЕ, установява нормални битови

условия на изтърпяване на наказанието според настоящия съдебен състав. Действително, площта без обзавеждане е по-малка от 3 кв.м. на **четирима**, но от доказателствата по делото се установява, че в по-голяма част от исковия период килията е била обитавана от трима л.св. Това е посочено в докладна записка от 17.02.2020 г. на А. Р. – ИСДВР 5-та група на Затвора [населено място] (л.74) - Р. А. Г. е бил настанен в спално помещение № 3 с размери от 13.20 кв.м., в което се настанявали **до трима л.св.** Същото обстоятелство се установява е от показанията на св.М. – „по едно време бяхме, четирима, но после едно от момчетата се махна и останахме трима – аз, Р. и Г.“. Свидетелят установява, че „дали се спазва квадратурата, зависи от това, как се разберат момчетата“. Данните от докладна записка от 27.05.2020 г. на А. Р. – ИСДВР 5-та група на Затвора [населено място] (л.116) сочат, че едва след **21.11.2019 г.** в спално помещение № 3 ищецът е пребивавал с други трима л.св. Г. С., л.св. Методи М. и л.св. М. М., което до края на исковия период от 15.12.2019 г. прави по-малко от един месец. Това не е достатъчно за достигане на прага на суровост за установяване на нарушение на чл.3 ЕКПЧ.

Свидетелските показания, обсъдени съвкупно с данните на СТЕ относно размерите на спално помещение № 3 и разположението на леглата и мебелите в него, дават основание на съда да приеме, че за исковия период ищецът е пребивавал в Затвора [населено място] при нормални битови условия. Размерите на помещението осигуряват достатъчно място за усамотение – близо 4 кв.м. на **четирима**, макар и с обзавеждането, и 3.5 кв.м. на трима без обзавеждане. Обемът на един човек от четирима от 12.76 куб. метра, наличието на два отваряеми прозореца и насрещни отвори за проветрение, осигуряват нормално жизнено пространство, вкл. с необходимото осветление и проветрение. Напълно отделената от спалното помещение тоалетна осигурява дължимото осамотение, респ. комфорт при ползване на помещението. Ищецът няма оплаквания за лоши температурни условия и липса на отопление в килиите, но следва да се отбележи, че посочената в писмените доказателства температура от минимум 18 градуса през зимата, е нормална за обитаване. Общата за целия отряд баня не е в нарушение на Европейските правила за затворите, още повече, че ищецът няма оплаквания в тази насока.

От доказателствата по делото се установява, че затворническата администрация периодично предоставя на л.св. средства за почистване – лични и за помещенията. Според свидетеля М. един път месечно от затвора им се отпускат 400 грама прах за пране и по два сапуна на човек. Това обстоятелство се потвърждава от приложен списък на л.77 от делото, според който на л.св. са раздадени срещу подпис по 400 грама прах за пране и по 3 сапуна на човек. С това съдът приема, че са изпълнени изискванията на Европейските правила за затворите на л.св. да се предоставят необходимите хигиенни средства, включително тоалетни принадлежности и обичайни почистващи пособия и материали. В тази връзка съдът съобразява, че е задължение на затворниците да поддържат себе си, облеклото си и спалните помещения чисти и подредени, поради което не е изключено евентуални нарушенията на хигиенните изисквания да се дължат на индивидуални особености на обитателите.

Съвкупната преценка на изложените обстоятелства – достатъчно площ за обитаване, осигурен достъп на дневна светлина, проветрение, отопление, отделена тоалетна и раздавани ежемесечно санитарни принадлежности, дават основание на настоящия съдебен състав да приеме, че установените по делото условия на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ в Затвора [населено място] за исковия период не

достигат изискуемия праг на суровост на нарушението на абсолютната забрана по чл.3 ЕКПЧ. Това е така, тъй като спалното помещение е осигурява около 3.5 кв.м. площ **на трима** л.св. без обзавеждането, разполага с пряк достъп до дневна светлина и възможност за проветряване посредством два прозореца. Отоплението се осигурявало чрез Т. и парна централа. През зимните месеци се поддържала температура от минимум 18 градуса. Спално помещение № 3 разполага със самостоятелен санитарен възел с подсигурен постоянен достъп на топла и студена вода. На всеки л.св. се предоставяло собствено легло, спални принадлежности и 1 брой шкаф за лични нужди, маса и столове за общо ползване. Ежемесечно на всеки лишен се предоставяли перилни и почистващи препарати за поддържане на лична хигиена, както и на хигиената в спалните помещения. Кумулативният ефект от въздействието на посочените фактори не надхвърля минималния праг на суровост, необходим, за да се приеме наличието на нарушение на чл.3 от ЕКПЧ и чл.3 от ЗИНЗС. Установеното от св.М. наличие на дървеници, срещу които не е имало забрана от затворническата администрация да се внасят и лични препарати срещу вредителите, не е достатъчно за достигане на прага по чл.3 ЕКПЧ. В тази връзка следва да се съобрази, че през 2019 г. ищецът не е приет за първи път в МЛС, поради което не се нуждае от адаптивен период.

Константна е практиката на ЕСПЧ, че освен размерът на наличното пространство и други аспекти на физическото състояние на задържане също са от значение за оценката на съответствие с чл. 3 от Конвенцията. Тези елементи включват по-специално достъп до упражнения на открито, естествена светлина или въздух, наличие на вентилация, адекватност на отоплението, възможност за използване на тоалетната в уединение и съответствие с основни санитарни и хигиенни изисквания. Съдът приема, че посочените изисквания са спазени по отношение на помещението, в което Р. А. Г. е изтърпявал наказанието си през 2019 г.

Въз основа на изложеното, по делото не се доказаха твърденията в исковата молба за нарушение на битовите условия на изтърпяване на наказанието, както и за липса на адекватно медицинско обслужване, по време на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ от Р. А. Г. за исковия период от 02.04.2019 г. до 15.12.2019 г.

При този изход на спора разноски следва да се присъдят в хипотезата на чл.286, ал.2 ЗИНЗС, според който когато искът се отхвърли изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноските по производството. Сторените по делото разноски касаят изплатени от бюджета на АССГ 366 лв. за СМЕ и 435 лв. за СТЕ, общо 801 лв. С оглед данните по делото, че ищецът е освободен от МЛС на 31.12.2019 г. и не се е явил на преглед за изготвяне на СМЕ, тъй като е в чужбина, съдът приема, че размерът на сторените разноски не е прекомерен и не представлява недопустима тежест за ищеца. Указание в тази насока е и заплатено от ищеца адвокатско възнаграждение в размер на 1000 лв. Съдът приема, че на ответника на основание чл.78, ал.8 ГПК, следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение в минималния размер по чл.24 от Наредбата за заплащане на правната помощ от 100 лв.

Водим от горното и на основание чл. 285 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, **Административен Съд С. - град, I отделение, 69 състав,**

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на Р. А. Г., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес [населено място],

[улица], ет.2, ап.5, чрез адв.И. С. от САК, срещу Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 20 000 лв., претърпени за лоши битови и хигиенни условия на изтърпяване на наказанието му и липса на адекватно медицинско обслужване в Затвора [населено място], в периода от 10.04.2019 г. до 15.12.2019 г.

ОСЪЖДА Р. А. Г., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.2, ап.5, чрез адв.И. С. от САК, да заплати на Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“ юрисконсултско възнаграждение в размер на от 100 лв.

ОСЪЖДА Р. А. Г., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.2, ап.5, чрез адв.И. С. от САК, да заплати на Административен съд София град сторените по делото разноски за възнаграждения за вещи лица общо в размер на 801 лв.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните с касационна жалба пред тричленен състав на Административен съд София град.

СЪДИЯ: